

Nummer 1 - jaargang 45 - 2025 - jan., feb., ma.
Afgiftekantoor: Achterstraat 1, 9450 Haaltert

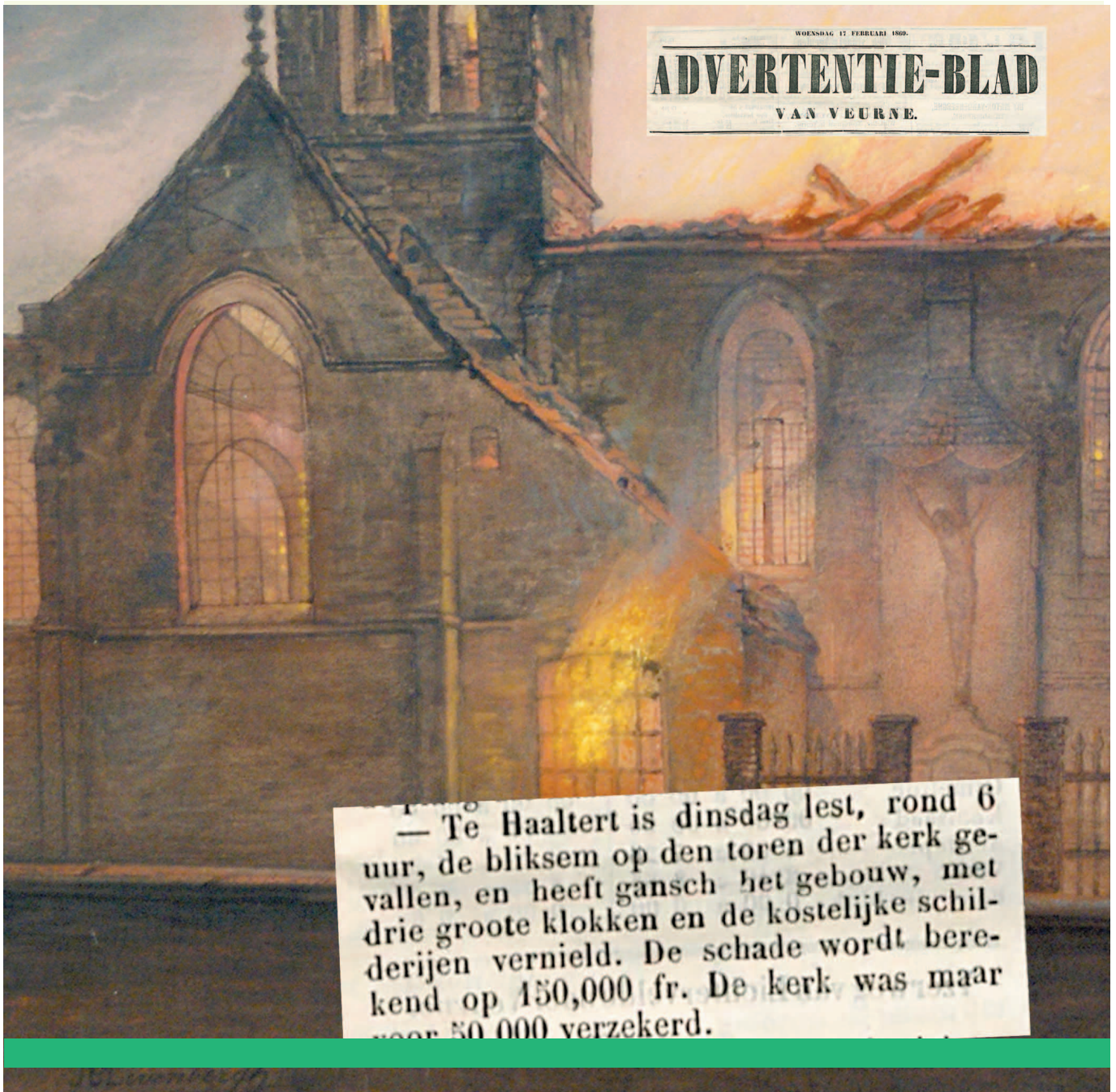
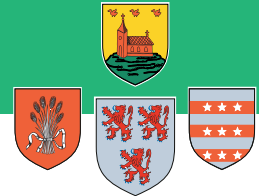
Redactie: Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Willy De Loose

België - Belgique
PB
9450 Haaltert
3/5008
P 005370

DE WARANDE

- Heldergerem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert - Heldergerem - Kerksken

HEEMKUNDIGE KRING HAALTERT

Werkgebied: Denderhoutem, Haaltert,
Heldergem, Kerksken, Terjoden

Heemkundige Kring Haaltert vzw
nr. 770.942.934
3-maandelijks ledenblad 'De Warande'
45e jaargang 2025 - nr. 1 (jan., feb., ma.)

Erfgoedhuis (vroeger documentatiecentrum):
Warandegebouw, Sint-Gorikspein 17 A
9450 Haaltert
Elke donderdag van 10 tot 12 uur,
uitgezonderd vakanties en feestdagen.

Bestuur:

Mark Beelaert, voorzitter,
website en communicatie.
Rik De Schepper, ondervoorzitter.
Raf Hendrickx, secretaris.
Jan Doumen, penningmeester.
Willy De Loose, redactiesecretaris,
ledenadministratie.

Secretariaat:

Muisstraat 97, 9450 Haaltert
0485 40 18 81
raf.hendrickx@telenet.be

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
willydeloose@skynet.be

Archiefmedewerk(st)ers:

Wim Allaer, Mark Beelaert, Toon Bockstaele,
Joris De Kegel, Willy De Loose, Chris De
Rouck, Hilde De Rouck, Rik De Schepper,
Jan Doumen, Raf Hendrickx, Paulette Looze,
Marc Stalpaert, Staf Versavel,
Tony De Rijck, taalcorrector.

E-mail en website:

heemkundigekringhaaltert@gmail.com
heemkringhaaltert.be
 hkhaaltert

Lidmaatschap:

€ 15 (Steunend lid vanaf € 20)
BE40 4395 0830 6163
Zeer belangrijk: adres vermelden

Met de steun van:

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar
teksten. Teksten en beeldmateriaal mogen overge-
nomen worden mits voorafgaandelijke toestem-
ming van de auteur én met bronvermelding.

Redactioneel

De Heemkundige Kring blaast 45 kaarsjes uit.

Ons eerste tijdschrift 'Mededelingen Heemkundige Kring Haaltert' weliswaar
in zeer primitieve gestencileerde uitgave, verscheen in januari 1980.

Dit jaar beginnen wij aan de 45ste jaargang. Dank zij jullie sympathie en steun
kunnen wij het fraai 3-maandelijkse ledenblad 'De Warande' aanbieden aan de
bijna 500 leden.

Oprechte dank aan de vele leden die het lidmaatschap 2025 reeds hernieuwden.
Sommigen deden het nog niet. Een vergetelheid? Indien nog belangstelling
voor onze vereniging kan dit eerstdaags gebeuren? Zo niet, toch dank voor de
vele jaren interesse.

De voorzitter, het bestuur en archiefmedewerkers (sters)

Felicities

De tweejaarlijkse cultuurprijs van de gemeente Haaltert werd voor de tien-
de maal op 7 februari 2025 uitgereikt aan Omer Van Cromphaut en aan het
plaatselijk koor 'Vrolijke Musici' als verdienstelijkste vereniging. Omer is
geen onbekende in onze vereniging. Hij is lid van de Algemene Vergadering
en publiceert regelmatig bijdragen in ons tijdschrift. In het spoor van
Gilbert Redant, zijn schoonvader en promotor van ons dialect, laat hij ons
regelmatig kennismaken met het sappige Oiljters o.m. in de rubriek: 'Me
outjlèg, begost in 2022' en 'Krinkels'. Hij was ook de stuwende kracht van
de gesmaakte dialectquiz 'Oiljteneir van 't joër', die samen met de
Heemkundige Kring georganiseerd wordt en dit jaar aan de 27e editie toe
is. Jarenlang was hij voorzitter van de plaatselijke Davidsfondsafdeling en is
voorzitter van het 11- julicomité. Aan Omer en aan Vrolijke Musici harte-
lijk proficiat! 't ès er gejongd!

Foto Staf Versavel

Foto Veerle Van Cromphaut

Ter info een lijst met de reeds uitgereikte cultuurprijzen.

- 2004: Willy De Loose
- 2006: Willy Provost †
- 2008: Frans De Meyer †
- 2010: Paul Ghijsels †
- 2012: Hubert Verheijen
- 2014: Dirk Vijverman
- 2016: Joris De Kegel en Frieda Leemans
- 2018: Staf Versavel
- 2022: Lieve Van den Driessche en 'Dorpsraad Heldergerm'
- 2024: Omer Van Cromphaut en koor 'Vrolijke Musici'

WIJ DANKEN...

- Een speciaal woord van dank voor Raf Van Pamel (Zottegem) die ons het volledige archief van zijn overleden echtgenote, Anne Marie Van den Neucker (° Heldergerm 1951 en † Zottegem 2023) schonk. Het behelst zo maar eventjes ruim 10.000 bidprentjes en honderden doods-brieven.
- Herman Roels, Aalst: kopies uit de Rijksarchieven over Terjoden
- William Van der Smissen, Heldergerm: aanvullingen archief van Vearts Robert Lievens betreffende de familie Van der Smissen
- Alain Hautman, Haaltert: fotografische bewerking van schilderij van de Haaltertse parochiekerk
- Lieven De Keukelaere, Lokeren: fotoboek inhaling en begraving van pastoor De Keukelaere te Kerksken.

Haaltert Kruispunt Sint-Anna

Eén van de belangrijkste locaties in de deelgemeente Haaltert is het kruispunt "Sint-Anna". Vier straten komen er samen: de Windmolenstraat, de Pontweg, de Beernaardstraat en de Hollestraat.

Dit kruispunt dankt zijn naam aan de aanwezigheid van de eertijdse kapel t.e.v. Sint-Anna, gebouwd op de hoek van de Pontweg en de Beernaardstraat.

De kapel werd gebouwd in 1713, jaartal gegrift in de herdenkingssteen in de gevel (HEILIGE MOEDER ANNA B.V.O. ANNO MDCCXIII). Door verbouwingen ca. 1955 verdween het kapelletje. De gedenksteen bleef in de gevel.

De Kantschool en Villa Minne

In een aangrenzend gebouw in de Pontweg werd in 1889 een kantschool opgericht door het Brusselse kanthuis Minne-Dansaert. De dochters Jenny en Albine werden zaakvoersters. Hier werden jonge meisjes opgeleid tot ervaren kantwerksters. Het was de aanzet tot een explosie van de kantnijverheid in onze regio (1). Enkele jaren later kende de kantnijverheid reeds een sterke bloei en verscheidene families werden actief in deze lonende activiteit.

Het Haaltertse kantwerk werd wereldberoemd en de behaalde prijzen op wereldtentoonstellingen waren legio. Jenny Minne ontwierp zelfs een kantwerk die zij 'point d'Eeckent' doopte.

Haaltert zat verweven met de kant en de betrokkenheid was heel groot. De werksters waren fier op het gerealiseerde werk. Eén van hen, Maria De Luyck (°Haaltert), verwoordde het als volgt (2):

*De mooie Haaltertse kant
Gekend tot ver buiten 't land
In koningshuizen mag hij tronen
Ook kerkgewaden sierlijk kronen.*

*Voor ons moeders was het zuur gewonnen brood
Soms werkend met kind op de schoot
Zong dan een wiegeliedje schoon
En was blij met karig loon.*

*Kant gemaakt met naald en draad
Zelf genoemd naar de Ekentstraat
Al die herinneringen zullen blijven bestaan
Want 't jonge volk is er mee begaan*

*Moge hun werken vruchten dragen
En men weer naar Haaltertse kant komt vragen
Dat al die zorgen hun vreugde schenken
Maar ook steeds de pioniers gedenken.*

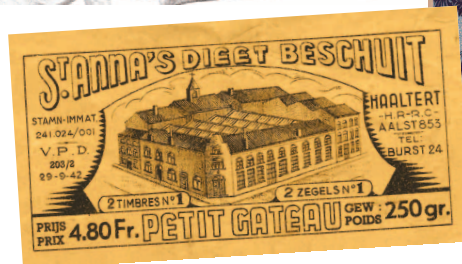
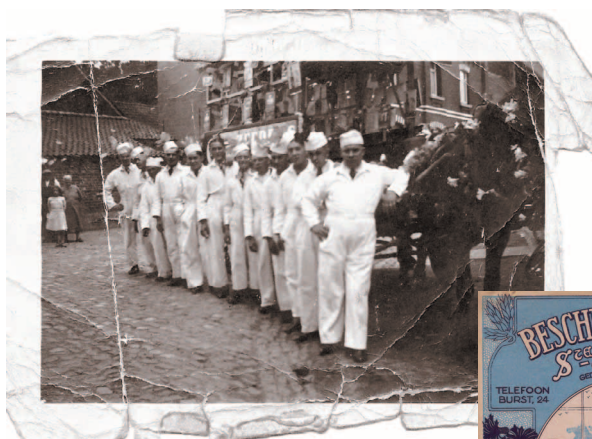
Het gezin Minne-Dansaert verbleef in de villa in de Windmolenstraat, enkele tientallen meter vóór het kruispunt. Moeder Thérèse Dansaert overleed te Haaltert in 1904, dochter Albine in 1901 en Jenny overleed in Parijs in 1909.

In 1910 nam Marie-Louise Roscam, een kanthandelaarster uit Brussel, haar intrek in 'Villa-Minne' en gaf nog kant uit tot ca. 1950 (4). Begin de jaren twintig kreeg het kantwerkersgebouw Sint-Anna een andere bestemming, de naam bleef, maar het product wijzigde van kant naar koekjes!

Koekjesfabriek Sint-Anna

De koekjesfabriek van de familie Fermon startte in 1925. Philemon Fermon (iedereen noemde hem 'Meniejer Filemong'), werd de zaakvoerder en gaf de firma een ongekende uitstraling. De 'Beschuitbakkerij-Biscuiterie Ste Anna' werd een begrip in gans het land.

Door de groei van het bedrijf was er nood aan grotere gebouwen. De firma breidde uit en na WO II werd een modern gebouw, ontworpen door architect Lievens uit Erembodegem, opgetrokken langs de Windmolenstraat. De werken werden toegewezen aan de Haaltertse bouwfirma Omer Scheerlinck uit de Pontweg.

In 1950 draaide de bakkerij op volle toeren. Sommige perioden werkten er meer dan 100 werknemers en een 5-tal bedienden. Drie bestelwagens doorkruisten gans België met de producten. Helaas, een paar jaar later, in 1952 ging de firma in falig, wat een grote ontgoocheling was voor de vele werknemers (5).

Aannemer Omer Scheerlinck met architect Lievens

De oude gebouwen langs de Pontweg werden in augustus 1954 verkocht door de drie eigenaars (Marie Dominique, Victor Mauritz en Gerardine Amandine Fermon) aan vijf kopers: Henry De Wael, Jozef De Schutter, Eugene De Coene, Herman Vermeulen en Egide De Peyck. De koekjesfabriek werd verbouwd tot aparte wooneenheden.

Molenbedrijf Cyriel De Coene

Na de koekjesfabriek werd een deel van het gebouw in de Pontweg ingenomen door het molenbedrijf van Cyriel De Coene, voorheen gevestigd in 's Gravenkerselaar (de Topmolen).

Nadien verplaatste hij (en zoon Eugene) de molenactiviteiten naar de Hoogstraat (huisnummers 3 en 4, naast de Burchtweg). Het bedrijf stopte ca. 1960.

Garage Norbert De Ras

Ook 'Garage De Ras' vond er een onderkomen van 1974 tot 1999. Norbert was naast hersteller eveneens verkeersdeskundige.

Verdeca

Een gedeelte werd eigendom van de familie Vermeulen. Door uitbreiding kwam de NV Verdeca in 1980 in de gebouwen van de eertijdse koekjesfabriek langs de Windmolenstraat. De firma vervaardigde synthetische rubber in primaire vormen.

Smidse Jozef De Schutter

Ook kunstsmid Jozef De Schutter "Jefke Schitter" installeerde er zijn atelier. Hij vervaardigde vooral hekkens en tuinafsluitingen.

Op elke hoek een herberg

Op de hoek van de Pontweg en de Beernaardstraat waar de kapel stond, kwam de woning van Henry De Wael. Dit werd een winkel van vogels en zaden (1966). Achtereenvolgens café (tot ca. 2008) en lokaal van de ornithologische vereniging 'De Ware vogelvrienden'. In 2016 volgde een verbouwing.

Op de hoek van de Beernaardstraat en de Hollestraat bouwde Gustaaf Goossens (ca. 1905) zijn woning die in 1935 café 'Sint-Anna' werd, uitgebaat door Arthur Fonck en Maria Goossens. In 1965 stopte het echtpaar Fonck en de herbergactiviteiten werden verdergezet door Henry De Wael. Begin 2000 kocht de gemeente het pand en werd het gesloopt.

Bij het huwelijk van Julia werd er op de vooravond van de huwelijksdag met 'carbide' geschoten (6) wat niet zonder gevaar was, vooral bij het gebruik van grote bussen!

Het café Sint Anna met Arthur Fonck en kinderen Suzanne en Julia

*Verzameling van de buurt (2 oktober 1957) bij het carbidschieten.
Gehurkt: Gustaaf De Pauw (Kalot),
Frans Fermon, Albert Eeman (miejester Albert), molenaar Eugeen De
Coene, Marc Eeman, Philemon Fermon en Willy De Coene,
jongeling onb.*

*Achteraan: 3 kinderen onb.,
Alfonsine De Schutter,
Marie Coppens, Suzanne De Gbeest,
Anna De Bolle, Anaïs De Vos, Annie De Coene, Palmyra Scheerlinck,
Maria Van der Biest,
jongeling onb.*

Willy De Loose

*Vooraan: Philemon Volckaert (Nwken), Frans Blondeel (Ke)
Staande: Walter Baetens (Ha), Richard Buyl (Ke),
Godelieve Fermon, Clara Fermon
en Alfonsine De Schutter ('cafébazin').*

Op de overkant, hoek Hollestraat-Windmolenstraat, kon men zijn dorst lessen in 'De vier wegen'. Dit drankhuis liet Philemon Fermon-De Schutter bouwen in 1935. Zij baatten het café uit tot 1968. Nadien werd het gerund door Erwin Buyl en Ingrid Van den Brempt en later door Henry Van Laethem en Denise De Backer.

Op de vierde hoek, Pontweg-Windmolenstraat liet ca. 1935 Albert Fermon, de zoon van Philemon een woonhuis optrekken in een karakteristieke stijl, speciaal voor die periode. Later werd het eigendom van Albert Eeman (Miejester Albert) uit Kerksken.

- 1- Van 1845 tot 1849 was er reeds sprake van een kantschool in Haaltert, opgericht door het gemeentebestuur en gesitueerd op het Hagelkruis (gelegen in de Kruiskouter-deel Stationsstraat en Diepeweg).
- 2- 100 jaar Kant in Haaltert, Df Haaltert, 1989
- 3- Foto's: W. De Loose/S. Versavel, De Haaltertse deelgemeenten, vroeger en nu, HKH 2012, blz. 48 e.v., en Jeanne Van den Brempt, Joris De Kegel en Luc Scheerlinck
- 4- Nota's: Jaak De Temmerman
- 5- Mededelingen HKH, 1981, nr 3
- 6- In een bus wordt carbid gemengd met weinig vocht. Er wordt een gas ontwikkeld dat ontstoken wordt met gevolg dat het deksel met luide knal wegvliegt.

Met dank aan Derry Steenhaut, Luc Scheerlinck, Godelieve Fermon, Lorraine Fonck en familie De Wael voor info.

In de voetsporen van het Haaltertste WOII Schuiloord 'Le Perdreau' (4 en slot)

De crash van de B-17 bommenwerper 'To Hell or Glory' te Outer- Lebekestraat, 23 juni 1944

Onderduikhulp aan Ewell Riddle - staartschutter

In de zorgvuldig door Alfred Noteboom bijgehouden rapporten lezen we dat op 23 juni 1944 rond 21.00 uur aan de topmolen te Haaltert een 'Flying Fortress' werd opgemerkt die duidelijk in moeilijkheden verkeerde.

Het vliegtuig kwam aangevlogen uit de richting Denderhoutem, boog af naar Heldergerm en Nederhasselt en verder in daalvlucht richting Outer waar het tenslotte neerstortte in de landerijen achter een hoeve van de familie Caeyman, in de Lebekestraat te Outer.

De bommenwerper raakte bij het neerstorten het dak van de hoeveschuur waarbij mevrouw Caeyman zodanig ernstig gewond werd dat later haar been diende geamputeerd te worden.

Nog dezelfde avond rond 22.30 uur werd Alfred Noteboom er door Omer Goessens van op de hoogte gebracht dat een Amerikaans bemanningslid (Ewell Riddle) zich bevond bij Joseph De Saedeleer, landbouwer te Outer.

In de omgeving van de neergestorte bommenwerper startten er onmiddellijk intense opzoekingen door de Duitsers en door leden van de 'Zwarte Brigade'.

Aan de hand van de inlichtingen hem verschaft door Omer Goessens, bedacht Noteboom in allerijl een onderduikplan voor het Amerikaans bemanningslid. Hij verzocht Achille Coppens (lid van het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreau') om een onderduikplaats in gereedheid te brengen in zijn molenaarswoning in de Vondelen te Denderhoutem.

Fietsend verzet

Rond middernacht fietste Noteboom naar de hoeve van Joseph De Saedeleer te Outer om de gestrande Amerikaan te evacueren. Onderweg merkte hij een 'bestelwagen' op met (Duitse) escorte die richting Outer reed.

Achteraf vernam hij dat twee Amerikaanse bemanningsleden met deels geopende parachutes neergestort waren: de piloot Danny Mangan te Heldergerm aan het gehucht 'De

Kam' en 'technical sergeant' (rugkoepelschutter) Albert Huff aan de Dries te Denderhoutem.

Volgens een relaas van de familie Caeyman werden de twee overleden Amerikaanse bemanningsleden door de Duitsers respectloos 'tentoongesteld' aan de bevolking van Outer, in een schuur van hun boerderij. De twee werden nadien (voorlopig) begraven op het stedelijk kerkhof te Aalst.

Wegens de verhoogde wegcontroles van de Duitsers verliep de risicovolle fietstocht van Noteboom en de Amerikaan in het nachtelijk duister, via omwegen van Outer langs Heldergerm en Kerksken richting Denderhoutem.

Op 24 juni 1944 rond 03.00 uur 's ochtends werd de Amerikaan veilig afgeleverd door Noteboom in de molenaarswoning van Achille Coppens.

Het 'safe house' in de Vondelen te Denderhoutem - Contacten met de groepering 'Clarence' te Aalst.

Het bij Achille Coppens ondergedoken Amerikaans bemanningslid werd door Noteboom geïdentificeerd als Ewell Riddle, staartschutter van de neergestorte Amerikaanse bommenwerper B-17 Flying Fortress ('To Hell or Glory').

Aangekomen in het 'safe house' in de Vondelen wisselde Riddle zijn Amerikaanse militaire kledij snel voor burgerkleding.

Noteboom noteerde ook meerdere gulle giften van personen en verzetsgroeperingen om te voorzien in het dagelijkse levensonderhoud, de rantsoeneringszegels en de kledij voor Riddle.

Contacten met de groep 'Clarence' te Aalst: de Amerikaan werd Belg.

Volgens de contacten met de groep 'Clarence' te Aalst, meer bepaald geheim agent 'Jacques', werd geheim agente 'Nadine' gecontacteerd om op 14 juli 1944 de Amerikaanse identiteit van Ewell Riddle na te trekken.

De vermoedelijke redenen van enige argwaan waren de verhoogde arrestaties in de kringen van de onderduik-ontsnappingslijnen, in het bijzonder door toedoen van de beruchte collaborateur Prosper Dezitter (alias 'Captain Jackson', 'Captain Willy'...) en zijn maîtresse Florentine Giralt.

De groep 'Clarence' te Aalst, o.l.v. Paul Geerinckx, startte met het aanmaken van een valse identiteitskaart voor Ewell Riddle, dit met het vooruitzicht om hem later te verplaatsen naar een ander onderduikadres in de omgeving van Brussel.

De valse identiteitskaart met vermelding 'Stad Aalst' werd afgeleverd onder de fictieve naam van Raoul Rietman.

De Duitse jacht op de resterende acht Amerikaanse bemanningsleden van de vliegtuigcrash te Outer.

Drie bemanningsleden (Schultz, Blount en Cahn) werden na hun parachute sprong onmiddellijk gevangengenomen.

De buikkoepelschutter 'Ray' Smith viel later in handen van de Duitsers en in de netten van de gekende collaborateur Prosper Dezitter.

De overige vier bemanningsleden (Cox, Riddle, Ennis en Phillips) hadden meer geluk en konden op verschillende locaties veilig onderduiken tot het moment van de bevrijding in september 1944.

Ewell Riddle kreeg gezelschap: Reginald ORTH, een Australiër, arriveerde in het safe house te Denderhoutem

Op 18 augustus 1944 werd Noteboom gecontacteerd door landbouwer Remi Diependaele uit Grotenberge (Zottegem).

Remi meldde dat er zich bij hem thuis een Australisch bemanningslid bevond (Reginald Orth - navigator) van de op 13 augustus 1944 te Bavegem gecrashte Britse bommenwerper Lancaster 'G for George'.

Diependaele vroeg Noteboom bijstand op zoek naar een verder onderduikadres waarna deze Achiel Coppens contacteerde om een tweede onderduikplaats vrij te maken voor de Australiër in zijn molenaarswoning.

Een helse fietsrit van Zottegem naar Denderhoutem

Adhémar D'Hondt uit Aaigem vergezelde Alfred Noteboom op 18 augustus 1944 naar Grotenberge. Daar werd de Australiër Orth rond 22.30 uur opgepikt met de fiets. De tocht richting Denderhoutem kon beginnen.

Het was een uiterst gevaarlijke nachtelijke fietstocht, daar de steenweg Geraardsbergen - Aalst frequent werd gebruikt door de Duitsers voor troepentransporten en als mogelijke controlepunten.

Te Heldergerm werd tijdelijk een oponthoud voorzien en er werd gewisseld van fiets bij Amand Hespels, slachter/beenhouwer en eveneens lid van het Haaltertse schuiloord.

Noteboom beschrijft dat navigator Reginald Orth in het 'safe house' te Denderhoutem verbleef van 19 augustus tot 9 september 1944 (periode van de bevrijding). Vandaar werd hij overgebracht naar Brussel in het hotel Metropole, eerste opvangplaats voor geallieerde ondergedoken vliegtuigbemanningen, om nadien zijn eenheid in Engeland te vervoegen.

- Bij de crash van de Britse bommenwerper Lancaster 'G for George' in het centrum van Bavegem op 13 augustus 1944, kwam de Nieuw-Zeelandse piloot John Lawrie om het leven. Lawrie ligt begraven op de begraafplaats Schoonselhof te Antwerpen.

- Uit de research is tevens gebleken dat het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreaux' beschikte over een reserve - onderduikplaats te Denderhoutem (Dries).

De bevrijding in zicht Ondersteuning van het schuiloord 'La Dinde' te Denderleeuw

In deel III beschreven wij hoe een aangekondigde dropping van wapens en munitie op het parachutage plein 'Perdreaux' te Heldergerm - Hoomweg, eind mei 1944, niet kon doorgaan wegens de Amerikaanse vliegtuigcrashes te Aaigem en Outer.

In het vooruitzicht van de bevrijding schreef Alfred Noteboom in zijn oorlogsmemoires dat het Haaltertse schuiloord hierdoor een tekort had aan wapens en munitie om eventuele achterhoedegevechten te kunnen voeren met terugtrekkende Duitse troepen.

Daarom deed hij een beroep op Dr. Omer Van Keer te Denderleeuw, leider van het schuiloord 'La Dinde'. Dit schuiloord was reeds voldoende bevoorrad met een geslaagde wapendropping in de nacht van 6 mei 1944 (Wilmer Stapel-crew) boven Liedekerke bos. Hierdoor kon Noteboom in juli en augustus 1944 een zeer beperkte hoeveelheid wapens en munitie in ontvangst nemen o.a. aan 'het muizenkapeletje' te Iddergem en in Teralfene.

Noteboom was regelmatig aanwezig bij de geheime vergaderingen van het schuiloord 'La Dinde' te Hekelgem. Op 3 september 1944 rond 14 u. kreeg hij daar zijn laatste onderrichtingen in afwachting van de nakende bevrijding van onze regio door de Britse troepen.

Het Geheim Leger te Aalst, o.l.v. Majoor Van Tomme, raadde echter achterhoedegevechten af tegen terugtrekkende Duitsers, wegens het groot risico van slachtoffers onder militairen, verzetsleden en burgers.

De wapens afkomstig van het schuiloord 'La Dinde' werden uiteindelijk ingezet bij de jacht op Duitsers in de regio Aaigem op 5 september 1944 en te Erembodegem op 9 september 1944. Hierbij werden achtergebleven Duitsers opgejaagd in bosjes te Erembodegem, richting Liedekerke.

“Een pak rammel van een ‘Obersturmführer’”

(Volgens audioverslag van 2004 van wijlen Paul Noteboom, zoon van Alfred).

“In Haaltert en Denderhoutem vertrokken er jonge gasten naar het Oostfront. Enkele zijn definitief ginder gebleven of gesneuveld. Enkele die vertrokken uit idealen. In het dorp zelf was er zo iemand, woonachtig op den Briel (Bruulstraat). Hij was ‘Obersturmführer’ en is na de oorlog, op de vlucht, aangehouden geweest in Holland. In de krant stond dat hij massa’s vreemde munten op zak had. Ik denk niet dat hij lang in de gevangenis heeft gezeten want die schurk gaf mij nog een pak rammel in 1945 of ‘46. Ik was toen 14 à 15 jaar oud. Ik vertrok toen naar ‘den Briel’ bij den bakker. Ik hoorde achter mij een fietser opkomen, door een ketting die nogal stroef klonk. Ik draaide mij om en zag de vroegere ‘Obersturmführer’ al pompend ‘den Briel’ op oprijden, een lichte klim. Ik ben blijven staan, had hem arrogant aangekeken, een beetje uitgelachen. Hij reed toen met zijn fiets op mij en plakte mij met de voorband tegen een muur, juist naast het gebouw van het nonnenklooster alwaar een schoenmaker woonde. Hij gaf mij met zijn twee handen een pak rammel, waarna ik op de grond viel. Gearriveerd ten huize was onze papa woedend en liet een klacht acteren. Ik weet niet of er daar ooit gevolg werd aan gegeven...”

Einde van een tijdperk: het doek over het schuiloord ‘Le Perdreau’ viel. Het onverwachts overlijden van zijn stichter Alfred Noteboom.

Na de bevrijding in september 1944 maakte Alfred Noteboom voor elk lid van het Haaltertse schuiloord, zowel mannen als vrouwen, inlichtingenfiches op.

Daarin werd zeer gedetailleerd per lid zijn of haar aansluitingsdatum vermeld en de verdienstelijke WOII-verzetsactiviteiten tot de afsluitingsdatum/demobilisatie op 15 oktober 1944. Dergelijke lijsten met beschrijvingen waren dienstig om het statuut te kunnen bekomen van Gewapende Weerstander, volgens een Ministerieel Besluit van 5 juli 1946.

In een schrijven van 28 februari 1946 uitgaande van het ‘Comité Provincial Provisoire de la Flandre Orientale/Aide aux Aviateurs et Militaire Alliés’ te Gent, werd Alfred Noteboom voor zijn verdiensten tijdens WOII aangesteld als vice-president van dit comité. Onder de leden was o.a. ook Paul Geerinckx van de groep ‘Clarence’ uit Aalst die samenwerkte met Noteboom tijdens WOII.

De drie ‘hoofdrolspelers’ van het Haaltertse schuiloord ‘Le Perdreau’

Alfred Noteboom, stichter van het Haaltertse schuiloord ‘Le Perdreau’ dat deel uitmakende van het Geheim Leger, Zone III, sectie Aalst, overleed op 11 februari 1952, amper 55 jaar oud. Zijn overlijden werd gelinkt aan verwonding opgelopen tijdens WOI.

Marie Stefanie Machtelinckx die haar statige woning aan de Hoogstraat te Haaltert ter beschikking stelde als ‘hoofdkwartier’ voor geheime vergaderingen, verbergen van Britse militaire postduiven, wapens en munitie van het Haaltertse schuiloord, overleed op 19 september 1953 op 89 jarige leeftijd. Haar dochter Maria Peleman, beter gekend in de volksmond als ‘Belzjens Maaria’, die mede betrokken was in de activiteiten van het Haaltertse schuiloord, overleed op 12 december 1981 op 82 jarige leeftijd.

Noot: i.v.m. het WOII ‘Le Perdreau’ hoofdkwartier ten huize ‘Belzjens Maaria’, zie ook het artikel ‘Een foto vertelt zijn verhaal’ van auteur Willy De Loose, ‘De Warande’ heemkundig tijdschrift, nr. 4- jg. 2018.

Alfred Noteboom, Marie Machtelinckx en Maria Peleman werden na WOII onderscheiden met militaire eretekens en oorkonden, o.a. van de Britse en Amerikaanse overheid. Zij liggen alle drie begraven in een grafkelder op het gemeentelijk kerkhof te Haaltert, welke als beschermd funerair erfgoed zal worden in stand gehouden.

Vermeldenswaard is dat binnen het gezin van Alfred Noteboom ook zijn echtgenote Rosa-Emilie Duchateau, hun dochter Marie-Rose (‘Mimi’) en hun zoon Henri actief deel uitmaakten van de onderduik-ontsnappingsactiviteiten van het Haaltertse schuiloord.

De moeizame stap naar de vrijheid. Eén slachtoffer van het schuiloord ‘Le Perdreau’ liet het leven

‘Le Perdreau’ te Haaltert telde 81 leden, waaronder 7 vrouwen. Verschillende beroepen waren hierin vertegenwoordigd: fotograaf, drukker, arts, beenhouwer, machinist bij de spoorwegen, aangevuld met personen met enige militaire

DE BACKER - D'HAESELEER
FOTO
HELDERGEM

Heldergem: groepsfoto met de gecrashte vliegeniers en leden van Le Perdreau.

Zittend: Maria Cooreman, echtgenote Albert De Neve,

Irma D'Haeseleer, echtgenote van fotograaf Valery De Backer en Jullie Callebaut, echtgenote van Hubert Cooreman.

Links met witte overall Armand Hespeels.

Achteraan links is de Austerlische navigator Reginald Orth (crash Bavegem), midden met zwaret muts achteraan Alfred Noteboom en naast hem met donker kostuum is Ewell Riddle.

De foto werd genomen in de studio van Valery De Backer te Heldergem, tevens lid van het schuiloord Le Perdreau.

Foto: Victor De Backer, Heldergem

ervaring, opgedaan in WOII of tijdens de 18de daagse veldtocht in 1940.

Het schuiloord betreunde één dodelijk slachtoffer, nl. Alfons De Boeck uit Kerksken. Hij raakte bij een bijstand aan de Rijkswacht Haaltert op jacht naar 'incivieken' te Aalst-Erembodegem, zeer ernstig gekwetst op 18 november 1944 en overleed te Aalst aan zijn verwondingen op 21 november 1944.

De herinnering blijft, lokaal tot over alle grenzen heen.

Aan de hand van de schenking der Alfred Noteboom-rapporten en de research konden wij gedenkplaten en/of monumenten realiseren te Haaltert, Aaigem, Outer, Bavegem en Moerbeke-Waas, welke blijvend herinneren aan de risicovolle acties van de leden van het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreau'.

Noot: naast de activiteiten van onderduik- en ontsnapingslijnen van het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreau' waren ook andere verzetsgroeperingen voor dergelijke zaken actief in onze regio. Zo voorzag de verzetsgroepering O.M.B.R. (Organisation Militaire Belge de Résistance) te Kerksken aan de Driehoekstraat eveneens schuilplaatsen voor geallieerde bemanningsleden. Van onderduikadressen werd in 1940 reeds gebruik gemaakt voor ontsnapte Britse krijgsgevangenen die uit terugtrekkende kolonnes verdwenen op zoek naar de vrijheid.

Bronnen en geraadpleegde literatuur:

- Alfred Noteboom rapporten/documenten
- Paul Noteboom audio verslag
- Pierre Noteboom, André Verhulst, Gustaaf Muylaert, Simonne Kieckens, eigen WOII privé archief,
- William Van den Berghe, legerarchief te Evere
- Familie Ewell Riddle, Richard Ennis, Henry Schultz, Harvey Cox, Ray Smith, familie Danny Mangan, familie Tom Young, familie John Lawrie, Henri Van Keer, Victor De Backer, Ingrid Roelandt, Mark De Rijk, familie Alfons De Boeck
- 'Wachten op de maan van mei' / 'De papegaai is geschoten' en 'De Grimmige lente van 1940' Marc Verschooris
- 'De gewetenloze spion, Prosper Dezitter' Gabiël Verbeke
- 'Marathon en Ardenne' Maurice Petit
- 'Gedenkboek Inlichtingen-en Actie Agenten' Roger Baron Coeckelbergs e.a.
- 'Gebeime Oorlog' Fernand Strubbe
- 'Het Geheim Leger' Henri Bernard,
- 'A Wartime Journey' William Cupp,
- 'Het Schaduwleger' Robin Liefferinckx e.a.
- 'Rendez-vous 127' Anne Brusselmans
- 'Belgium Rendez-Vous 127 revisited' Yvonne Daley-Brusselmans
- 'Cirila Story' Cirila Lewis
- 'Analyse van het gewapend verzet te Herzele tijdens WOII' Jan Mertens
- 'Tweede Wereldoorlog in Herzele' Dirk Van Melkebeke'

Dirk Vijverman

Rechtzetting

In vorig nummer (4-2024), pagina 12 bovenaan werd verkeerdelijk een B-17 Flying Fortress vernoemd die geen verband houdt met de crash 'C for Charlie' te Aaigem in 1944'.

Begrafenis gesneuvelde militair in Congo Kerksken 1964

Zestig jaar geleden, na het ophefmakend nieuws uit Florennes dat onze dorpsgenoot piloot Paul Van de Sijpe verongelukte, werd Kerksken opnieuw opgeschrikt door een dramatische gebeurtenis (1).

Paracommando Alfons De Waegeneer liet op 25 november 1964 het leven in Leopoldstad bij een bevrijdingsoperatie van landgenoten in Stanleystad. Alfons was de zoon van Raymond De Waegeneer en Renilde De Meerleer. Het gezin woonde in de Veldstraat. Er kwamen zes kinderen: Maria, Johnny, Alfons, Eliane, André en Marie-Rose.

1969 Marie-Rose, André, Eliane, Johnny, Maria en hun ouders
Ingemonteerd afb. Johnny

Onze medewerker Joris De Kegel publiceerde in ons tijdschrift nr. 2/2006 een mooie bijdrage over deze dramatische gebeurtenis. Tijdens de Congolese rellen gijzelden de Simba's duizenden landgenoten die in de toenmalige kolonie bedrijvig waren. Onder de naam 'Rode Draak' opereerden een 500 tal paracommando's, waaronder onze dorpsgenoot, om onze landgenoten veilig te transporteren naar het moederland. Op 24 november werd hij gekwetst overgebracht naar het Lovanium ziekenhuis in Leopoldstad (2).

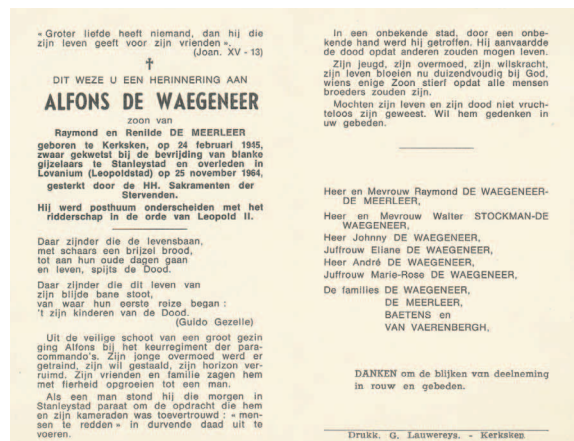
Auteur Eddy Hoedt beschrijft de dramatische situatie in zijn boek 'Het jaar van de Draak, Congo 1964' (3): *In de omgeving van Place du Canon zet het peleton van luitenant Mertens zijn zoektocht verder naar overlevenden. Huis na huis wordt onderzocht, wat geen ongevaarlijke opdracht was. Er wordt geroepen om eventuele bewoners uit hun schuilplaats te voorschijn te doen komen. Indien er geen reactie op het geroep komt, dringen de para's de woonblokken binnen die zij onmid-*

dellijk uitkammen. Het is tijdens een dergelijke actie dat zij hun eerste kameraad verliezen.

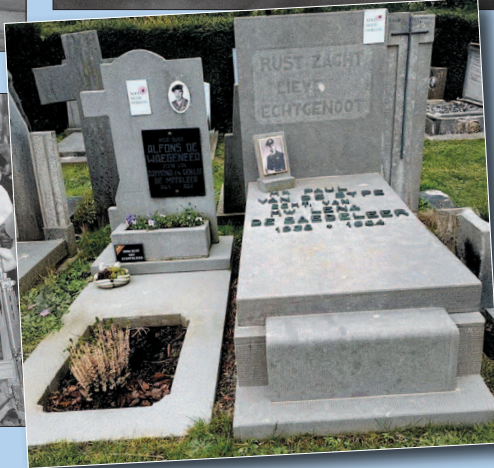
De para's bereikten een woning waarin zich volgens recente inlichtingen rebellen verschanst hebben. Op het moment dat korporaal A. De Waegeneer door de voordeur naar binnen stapt, wordt hij door een schot in de rug getroffen. Een eerder door kogels van de para's gekwetste rebel heeft de para neergeschoten. De Waegeneer wordt naar de luchthaven gebracht en daarna wegens de ernst van zijn verwondingen naar Leopoldstad overgevlogen. Hij bezijkt bij zijn aankomst in de Congolese hoofdstad'.

Zuster Lutgard, een ziekenzuster die aanwezig was de laatste uren vóór zijn dood stuurde een brief naar de ouders en besluit met de woorden: *'Toen ik hem de laatste zorgen toediende heb ik hem in uw plaats een laatste kruisje gegeven en gebeden tot de eeuwige Vader, dat uw zoon die zijn leven veil had voor anderen, nu zou mogen delen in de eeuwige vreugde. De ring die hij droeg aan de linkerhand heb ik afgedaan. Deze werd bezorgd aan de Belgische Ambassade hier in Leopoldstad, die er zich zou mee belasten de ring aan u te bezorgen. Zo hebt u nog een laatste herinnering aan hem die u zo dierbaar was.'* Het stoffelijk overschot werd overgebracht naar zijn geboortedorp waar hij met militaire eer onder grote belangstelling begraven werd op 16 december 1964. Alfons werd postuum onderscheiden met het Ridderschap in de Orde van Leopold II. Op het plaatselijk kerkhof ligt hij naast zijn dorpsgenoot Paul Van de Sijpe.

Wij willen deze situatie van 60 jaar geleden nog even in herinnering brengen. Wij ontvingen van de familie een fotoalbum met nog niet gepubliceerde opnamen, hierna opgenomen.

De Redactie, WdL

1- Zie De Warande, 2024, nr. 2, blz. 10-12

2- J. De Kegel/W. De Loose, Kerksken de wereld in een dorp, HKH, 1999, blz. 313 en Bijdrage van Joris De Kegel in Mededelingen HK, nr. 2, 2006

3- E. Hoedt, Het jaar van de Draak- Congo 1964, Uitg. Masoin, Brussel 2011, blz. 138

Met dank aan

Johnny en Eliane De Waegeneer

Opnamen uit fotoalbum 'met genegenheid aangeboden aan de familie' door Studio Marcel De Ryck

Korte geschiedenis van een Terjodens café

Van “De Rozelaar” naar “De Loever” en “Thieberghien”

De familienaam Thieberghien komt in Terjoden al voor in de 19e eeuw. Maria Amelia Coppens, geboren te Nieuwerkerken op 6 februari 1809 op de Plaats en overleden te Erembodegem (wellicht Terjoden) op 2 januari 1864, was gehuwd met ene Charles Thiberghien(1).

De naam Tyberghien (en de vele, lichtelijk verschillende nevenvormen ervan) is een Germaanse naam, een metroniem (moedernaam), en een vleivorm van Thiberge (beschermster van het volk(2)).

Freddy Tyberghien was een leeftijdsgenoot (°1947). Zijn ouders baatten op de Geraardsbergsesteenweg het café “De Rozelaar” uit, ook genoemd “in de Loever”. De vader van Freddy is doodgefallen in het ‘stretjen van Dierickx’ (Lippensbekweg). Hij zou met een kruiwagen naar huis gebracht zijn. Hij was, net als zijn vader biersteker, in ons dialect bieruizetter. In de volksmond stonden vader en zoon bekend als “de loever”, de jonge en de oude loever. Ik herinner mij de oude loever nog goed. Ik speelde als kleine snaak, aangemoedigd door de klanten, tegen hem op het tapbiljart (“den biljaar”) in het café van Marcel Boumon, waar mijn moeder schoonmaakster was. Toen hij verloor werd hij door de aanwezige cafégangers aangemaand om te trakteren! Wat hij dan ook deed.

De betekenis van de naam, of bijnaam, “de loever” is duister. Misschien is het een familienaam? Zie b.v. *Louwaert*, *Louwau*, *Louvet*, *Lovet*, enz., allemaal familienamen verwant met loup (wolf). We verwijzen hiervoor naar het vermelde woordenboek (2). Of is de Terjodense uitspraak van het Engelse “lover” juister?

Aan het station van Haaltert, op de hoek met de Krakeelstraat, was er eveneens een café dat “In de Loever” heette. Vermoedelijk waren de uitbaatster, madam George, met haar dochter Coralie Thyberghien, familie van de Thyberghiens op de steenweg. Vandaar de verwarring rond de cafénamen Loever en Rozelaar, die o.a. blijkt uit de uitspraak van “zat Lowieken”: “Hun pinten zijn te klein om daar op café te gaan, maar de madammen zijn zo vriendelijk!” Klaarblijkelijk had hij het hier over de Loever van madam George, waar de pinten onvoldoende gevuld werden.

In de Rozelaar kreeg je volgens Lowieken meer waar voor je geld.

Beweerd wordt dat de moeder van Coralie kunstliefhebster was en fan van het Louvre in Parijs, vandaar de benaming “Louver” voor haar café. Zeker waar was dat de vroegere stationschef, Theo Van Driessche uit Oudenaarde afkomstig, er ’s middags zijn boterhammen kwam opeten en ... dat de vlam oversloeg. Hij huwde met Coralie en bouwde een woning in de Krakeelstraat naast het café. Er kwamen twee kinderen: Adriaan, actief in het Vlaamse en socio-culturele

milieu en Hilda. “Theo outj de Loever” was VNV-er. Hij werd oorlogsburgemeester in Haaltert en verloor na WO II zijn job aan de NMBS. Hij werkte tot zijn pensioen als bediende bij de firma Huba aan het station.

Na de familie Thybergien kwam er wielrenner Maurice Meuleman, die er een sportcafé van maakte. Het werd het lokaal van KSC Denderstreek.

Het café “De Rozelaar” stond aan de Geraardsbergsesteenweg, rechtover de plaats waar zich thans de zaak Action bevindt. Volgens Luc Robijns is het huis een plaatselijke interpretatie van een late interbellumarchitectuur, verwijzend naar de Art Deco. Het stamt wellicht uit de jaren 1950. Een bouwaanvraag hebben we in het stadsarchief niet aangetroffen. (Stadsarchivaris Lieve Arnouts laat ons weten dat de bouwaanvragen voor Erembodegem pas vanaf 1941 een aanvang nemen).

Mogen we uit het bovenstaande besluiten dat “de Rozelaar” er eerst was en onder die naam bekend stond? Een tweede café heette “de Loever”. De uitbaters van beide cafés waren blijkbaar leden van de familie Thiebergien. Vandaar dat het café en de cafébaas van de Rozelaar ook Loever genoemd werden. Op de juistheid van deze uitleg, wegens gebrek aan voldoende (mondelijke en geschreven) bronnen, kan geen aanspraak gemaakt worden.

Opeenvolgende uitbaters van “De Rozelaar”

Bieruitzetter Thybergien, alias “de Loever”.

Daarna taptten Marcel Boumon en zijn Elavie er de pinten tot zij hun intrek namen in hun nieuwe café op de hoek van de Geraardsbergsesteenweg met de Dreefstraat.

Dan kwam Rochus De Decker (in de jaren vijftig). De naam van het café werd veranderd in 'Lamme Goedzak'. In de tijd van Rochus was het de thuisbasis van de studerende jeugd, fanfare én van de Vlaamse Beweging. Paul Ghijssels zaliger noemde het 'De universiteit van Treijen'!

In 1969 werd de zaak overgenomen door zoon Eddy De Decker, die nu een wijnhandel exploiteert op de Terjodense Kleinen Dries.

Eddy stopte ca. 1975 en er vestigde zich een jeugdbeweging met name IJAKO, waarover we weinig informatie konden vinden.

Enkele jaren nadien kwam er een nieuwe baas: Eddy Mertens. Het café werd omgedoopt tot 'De Tinnen Pot'.

Na Eddy Mertens kwam er opnieuw een Thybergien (Freddy) zijn intrek in het café nemen. Freddy is overleden, maar zijn echtgenote, Simonne, woont er nog steeds.

“In de Rozelaar”, “In de Loever”, zijn benamingen voor een café waarvan we de oorsprong en de uitbaters bijna vergeten zijn. Cafés zijn stilaan een zeldzaamheid geworden, overal in Vlaanderen. We leven nu eenmaal in een nieuwe maatschappij waar de horeca het moeilijk heeft, zeker met de vernieuwde, beperkende regelgeving: controle op alcoholgebruik, verbod om te roken, enz. De cafés van vroeger zijn verdwenen. Wat overblijft zijn dure zaken geworden, meestal met eetgelegenheden. Er zijn nog weinig van die bruine kroegen waarvan we de geschiedenis moeten noteren, nu er nog een generatie leeft die er ons kan over vertellen. Namen op Terjoden die uitleg nodig hebben en die wij ons herinneren vanuit onze prille jeugd zijn o.a. “den Tieben op “de Veirkeshoek” en “Spraitj” (uitspraak ongeveer zoals de frisdrank Sprite) in de Ninovestraat, een café annex danszaal. Ook aan het café “de Loever” in de Krakeelstraat was een danszaal verbonden. Misschien is dat stof voor een volgend nummer van De Warande?

Fredy De Schrijver

1. *Soms 'Louver'. In de tekst gebruiken we steeds de uitspraakversie "Loever".*
2. *Er zijn verscheidene varianten: Thiebergien, Thibergijn, Tyberghein, F. De Brabandere, Woordenboek van de familienamen in België en Noord-Frankrijk, Gemeentekrediet, Brussel 1993.*

*Foto's: Freddy De Backer, KSC Denderstreek, afd. Toerisme
Met dank aan Willy De Loose, Freddy De Backer, Luc Robijns,
Michel Igual*

Moord te Haaltert Slachtoffer van Heldergerm - 1938

In zijn boek 'Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden - 20e eeuw' schreef auteur Julien De Vuyst:

'Niet alleen schokkende gebeurtenissen, zoals historische omwentelingen met hun nasleep van oorlogen, schrikbewind enz., gebruikte de liedjeszanger ook de moordzaken was 'zangvoer'. Hierbij stond de zanger dicht bij de realiteit en handelde hij over gebeurtenissen, vaak uit eigen omgeving. In zijn glorieertijd (vóór WO II) was de Volkskrant nog een zeldzaamheid, zodat het de zanger was die er moest voor zorgen dat ophefmakend nieuws, vooral dan vreselijke moorden, snel verspreid werden... Hij bracht dat op een aangename manier, al zingend... Een goed gezongen moordzaak prikkelde de belangstelling van het volk en het succes van de pamflettenverkoop was bijgevolg verzekerd... Het marktlied had de verdienste dat het volksgebonden is... De zanger nam de rol van de krant over' (1).

De dag van morgen is onzeker; en wat weet gij of het voor u zal morgen worden! Nalvolging Xi33
**BID VOOR + DE ZIEL VAN
 NESTOR CAPELLEMAN,**
 ZOON VAN GUSTAAF EN ELISA COPPENS
 geboren te Heldergerm den 25 December 1914 en
 godvruchtig overleden te Aalst (kliniek)
 den 23 Mei 1938
 Versterkt door de HH. Sacramenten.

O dwaasheid der menscheid! wat denkt gij lang te zullen leven, gij die niet enen dag zeker hebt.
 Hoevelen zijn bedrogen geworden en onvoorzien uit hun lichaam gerukt! hoe menigmaal hebt gij niet hooren zeggen: die mensch is verdronken, die al spelende gestorven; de eene is omgekomen door het staal, een andere door handen die de dood toebrengen; en zoo is aller einde de dood en 's menschens leven gaat voorbij gelijk een schaduw.

Beminde Ouders, Broeders, Zusters en Bloedverwanten vaartwel. Tot uwen troost begeerde ik nog langer te leven ten einde u te vergelden voor al uwe teedere zorgen; matigt uwe droefheid, eens zien we elkander weder in den Hemel; weest mij indachtig in uwe gebeden en vergeet mij niet.
 Zoet Hart van Maria, wees mijn heil. 300 d. afl.

Uitg. V. De Backer, koster, Heldergerm

buik. Hij werd overgebracht naar het Aalsters ziekenhuis, waar hij een paar dagen nadien overleed.

Het gebeurde op markten, kermessen en zoals in Haaltert ook na de misvieringen. De marktzanger stond op 'de stichel', pal voor de kerkdeur. Veelal begeleid door een accordeonist vertolkte hij het dramatische voorval, waarna zijn pamfletten vlot van de hand gingen.

In mei 1938 werd ons dorp opgeschrikt door een dergelijk gebeuren: 'Brutale aanslag te Haaltert' en 'Vechtpartij met doodelijken afloop te Haaltert'.

In een café in Ekent kwam het op een zaterdagavond tot een vechtpartij tussen Nestor Capelleman uit Heldergerm en een leurder. Capelleman kreeg een dodelijke messteek in de

Enkele tijd nadien bracht de Ninoofse marktzanger Henry Adriaens en zijn accordeonist Petrus D'Haeseleer de versie van deze gebeurtenis. (2).

De redactie, WdL

1- J. De Vuyst, *Het moordlied in de Zuidelijke Nederlanden (XXe eeuw)*, Aurelia Books, Brussel 1977.

2- Pamflet uit het ontvangen archief van fam. Raf Van Pamel - Anne Marie Van den Neucker, Zottegem.

Wat verscheen er in de kranten in 1981?

Wordt „speelplein” in feite parking voor Racing Haaltert?

De droom van vele kinderen spatte uit elkaar door de beslissing van de gemeenteraad om de voorziene aanleg van een speelplein in de Dreefstraat te vervangen door een parking voor de supporters van de Racing, ondanks hevig verweer van de VU-raadsleden Willy Van den Bruele en Frans Nerinckx.

Schepen Kiekens: wettelijk kan het niet Ouderkomitee Kerksken kan naar 150.000 frank voor schoolbus fluiten

Tijdens een zitting in januari lag schepen Wilfried Kiekens in de clinch met raadslid Willy Michiels en het Oudercomité van de Lagere School te Kerksken. De eerder beloofde subsidie voor de organisatie van het leerlingenvervoer werd niet uitbetaald. De schepen argumenteerde dat deze uitkering niet toegestaan werd door het nationaal bestuur. Het schoolcomité nam dit niet en verlieten samen met Michiels de vergadering.

De Spin actief te Haaltert

Jeugdhuis De Spin te Haaltert heeft voor de komende weken

De nu ter ziele gegane jeugdclub De Spin bruijste van spraakmakende activiteiten. Samen met VTB-VAB lagen zij aan oorsprong van de legendarische kroegentochten. In oktober construeerden zij samen met Oxfam een 'raket op wieltjes' die meereisde naar Brussel voor de nationale anti-raketbetoging.

Sporthal Denderhoutem nadert haar voltooiing

Het ziet er naar uit dat de sporthal van Denderhoutem uitbating ervan gedurende een termijn van drie jaar

Na heel wat getreuzel en discussies (o.m. over de plaatsing van een olietank!) kwam de opening van de sporthal in Denderhoutem in zicht. Het was het levenswerk van toenmalig schepen Roger De Cock en een realisatie waar elke 'Atommeineir' fier op was.

Komos, nieuwste toneelkring te Haaltert

Haaltert heeft er een nieuwe toneelkring bij, „Komos” genaamd. Een uitzonderlijk verrijking van het culturele leven aangezien het vooral jonge mensen betreft. Op de stichtingsvergadering

secretaris: Paul Muylaert, grinde: Jeanine Renneboog, spelersleiding: Herbert Delooze en decor: Joris Redant. Voor de publiciteit staan Marc Stalpaert, Gerda Uvin, Geert Demeyer, Marcel Kieckens, regis-

financiële arnslag te geven in de voorbereiding van de eerste opvoering die „Gevaarlijk snoepgoed” van Marc Andrea zal zijn. De speeldata worden 19 en 20 september. Bart Allaer vertegenwoordigt de

Haaltert opent de jacht op snelheidsmaniakken

Haaltert wou een snelheidsmeter aanschaffen ter waarde van 800.000 Bfr. voor inspecteur Speck en zijn manschappen. Oppositie en zelfs leden van de meerderheidspartijen stemden dit voorstel weg en verwezen het naar de prullenmand!

Nieuwe straatnamen in Groot-Haaltert

Na een studie door de kultuurraad onder leiding van Willy De Loose en advies aan het gemeentebestuur, na de Steenweg op Iddergem wa Iddergemse Steenweg, een

Mottendries Heldergerm aan klaagmuur

Buurtbewoners hekelden het feit dat de verbeteringswerken aan de Mottendries maar niet vorderden. Het is er een modderig gedoe, vooral na regenbuien. Schepen Désiré Allaer kaatste de bal terug en bevestigde dat de hogere overheid de schuldige was. Een 3-tal jaren na de beslissing van de Raad werden de werken eindelijk beëindigd.

Frituurbelasting onverteerbaar in Haaltertse raad

In het najaar 1981 werd een fel debat gevoerd over een mogelijke 'frietbelasting'. Er werd hevig gediscuteerd over de te betalen som voor het openhouden van een frituur. Door de meerderheid werd dit voorgesteld als een milieubelasting! Zij stelden vast dat heel wat frituurbezoekers hun lege frietzakken probleemloos in de omgeving deponcerden.

Redactie, Marc Stalpaert

Bronnen: kranten Het Nieuwsblad, Het Volk.

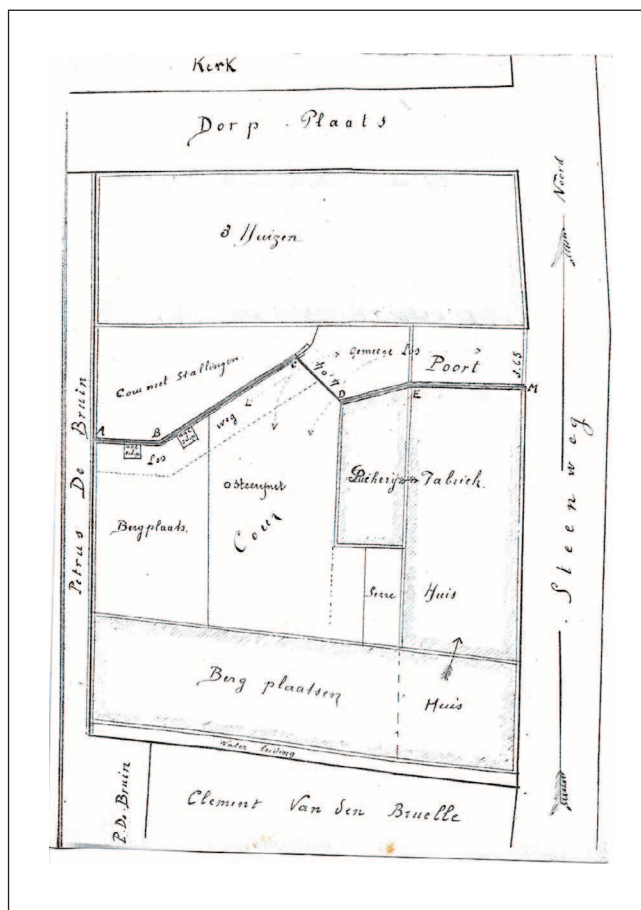
Verdwenen huizenblok in het centrum van Haaltert

Op het Sint-Goriksplein te Haaltert zal binnenkort een sociaal woningproject worden opgetrokken. Zo komt er na jaren van leegstand weer leven in de brouwerij.

De woningen langs een deel van de Stationsstraat, Bruulstraat en het Sint-Goriksplein zijn inmiddels verdwenen. Er werd tevens een vooronderzoek en archeologisch onderzoek uitgevoerd. We rakelen even de rijke geschiedenis van de site op.

Op de hoek Bruulstraat-Stationsstraat bevond zich begin 1900 het statige herenhuis van kanthandelaar Clement Van Den Bruele. Het 'Argenta-kantoor' van Wim Allaer verhuisde van het aanpalend huisje op de Bruulstraat naar het hoekhuis. Daar kwam later confiserie 'Zalig en Zoet', 'Solarium Blue Lagoon' en laatst de toonzal van 'Parket Mapa Decor'. 'Immo Welleman', nagelstudio 'Keyola', 'Shana's mobiel beautiesalon' en Damesboetiek 'L-Style' hadden ook ooit hun zaak in het aanpalende deel richting de kerk.

Aangrenzend langs de Bruulstraat was het woonhuis en het 'Pee-kot', de cichoreibranderij van Amedée Allemant, later uitgebaat door zijn kinderen Valère en Anna Maria en in de jaren '50 door Victor De Meyer x Anna Maria Allemant. In 1956 ging alles, schoorsteen inclusief, onder de slopershamer.

Het woonhuis naast de 'peijenbranderoué' werd in 1964 gekocht door apotheker Jules Vandercappellen x Paula Scheerlinck (dochter van notaris Scheerlinck uit de Houtmarkt). Hij was sinds 1941 de eerste apotheker van Haaltert en huurde op het dorpsplein het herenhuis dat later het gemeentehuis werd. Later werd het huis bewoond door de gezinnen van de kleinkinderen Patricia en Piet Beelaert.

Op het plan in de akte van de aankoop van de woning zien we de losweg tussen de huizen met aalputten en waterput, de suikerfabriek 'De cichoreibranderij' en de inrijpoort met los naar de koer met stallingen waar ook de snijmachine werd ondergebracht.

De beide vleugels van het gebouw herbergden de droogasten, de brandtrommels en de molen. Het snijden van de voorgewassen wortels tot mootjes van ongeveer 2 à 3 cm was de eerste stap in het productieproces. Dan werden de mootjes open gespreid in twee ruime asten boven de met steenkool gestookte ovens. Het uitstorten, regelmatig keren en opruimen was voor de drie werklieden geen pretje wegens de dichte damp en hitte. Van de asten ging het gedroogde goedje naar twee brandtrommels van ruim één meter diameter, waar de bruine harde 'pee-sjicken' te voorschijn kwamen. Een hoge fabrieksschoorsteen zorgde voor de afvoer van de ongezonde steenkoolrook en de dampen. Tenslotte werden de pee-sjicken met de molenstenen tot poeder vermalen. Volgende passage lezen we in de akte: 'De los mag enkel gebruikt worden op donderdag en vrijdag om de aal weg te voeren. De aalputten moeten gesloten blijven in de maanden november, december en januari omdat er dan suikerijwortels op de los gestort worden'.

De cichoreifabriek zelf werd aanvankelijk verbouwd tot stof- en klerenwinkel met bijbehorend café van Irene Provost, kleermaakster gehuwd met Maurits Allemant. Ze deden tezelfdertijd enkele markten. Nadien werd het omgevormd tot 'Discotheek Elegast' door hun zoon Willy, alias 'den Beatle'.

Slagerij 'Neelens'

Langs de Stationsstraat bevond zich aan de zijkant van de herenwoning van Clement Van den Bruele van 1995 tot 2000 'Traiteur Pepermolen' en nadien 'Computerwinkel PC Clear', 'L&S housekeeping' en een nachtwinkel.

Naast de losweg was er de slagerij van Corneel Roelandt, later uitgebaat door zijn zoon Louis ('Nelens Lowie'). Nadien werd het de specerijenwinkel van Marie Roelandt, 'Nele Marieken', die ze runde samen met haar broer 'Nelens Oscar', de man die vele jaren de doden naar hun laatste rustplaats begeleidde met de 'corbillard' van begrafenisondernehmer Cyrille Bael. Marcel 'De Keurslager' en Pierre Roelandt waren de laatste beenhouwers in het pand.

In het laatste huisje dat afgebroken werd bevond zich vroeger het café 'Bij Bak'. Later ook 'Café Christoffelken' van Marleen Neerinckx, 'Café Travolta' van Mia Groebbens en Café 'Elvis Pub'. Op de hoek van de Bruulstraat met het Sint-Goriksplein was sinds 1929 de 'Estaminet bij Valère Allemant', tevens duivenlokaal. Later de bank 'Het Gemeentekrediet', de klerenwinkel 'Topaas', bloemenzaak 'Belfleur' en de kapsalons Capelli' en 'Hair Flair'.

Ernaast de herberg 'Gaspard De Meyer x Janssens' die stopte ca. 1925. Nadien kwamen er het café van 'Lodden Tier' (De Schepper) en de winkel van 'Snoekes Zjorgine', Georgine Heyman.

Deze werd uiteindelijk omgebouwd tot een woning en bewoond door haar zus Helena Heyman.

Het volgende estaminet was tot 1906 de zeer bekende herberg 'Het commissariaat' bij Benedictus Van Landuyt ('Kommiseir'). Nadien 'De kleine puit' ('poutj') van de familie Octaaf Van den Berghe-Van Hoorebeke. Maria Allemant, 'Kallekes Maria', gehuwd met Etienne Van den Berghe, opende er later haar kledingwinkel 'Penelope'. Vervolgens kwamen er de dierenzaak 'De graanschuur' van Viviane Van Droogenbroeck, Café 'Het Pleintje' van 'de Staaf', een frituur en de pizzeria 'Donass'.

All-Archeo ontdekte volgende zaken bij het onderzoek naar de site:

Oude grachten gaven inzicht in de historische percelering. Men vond een poel die waarschijnlijk door vee werd gebruikt. Talrijke paalsporen en kuilen, daterend vanaf de late middeleeuwen. Ze wijzen op houten gebouwen. Kuilen die vermoedelijk werden gebruikt voor de winning van leem, bijvoorbeeld voor lemen wanden. Meerdere bakstenen beerputten en afvalputten uit de 18de, 19de en vroege 20ste eeuw, waarvan sommige nog waardevolle beervulling en afvallagen bevatten.

Mark Beelaert

Het laatste gebouw dat afgebroken werd tegen de huidige apotheek van Leen Van Der Burgh, was ooit de tweewoont van Petrus De Bruyn x Henriette Praet die er een klerenwinkel uitbaatten. Later woonde er ook de familie Coppens, die een groentewinkel had. In 1956 kocht toenmalig apotheker Jules Vandercappellen de tweewoont die hij nadien verbouwde tot apotheek met woonhuis en een prachtige gevel met mooie houtsculpturen en zandsteen. Na zijn huwelijk met zijn dochter Beatrice Vandercappellen in 1969 werd de apotheek voortgezet door Norbert Beelaert en groeide het gezin met de 6 kinderen er in op.

Bronnen:

- *W. De Loose/S. Versavel, De Haaltertse deelgemeenten vroeger en nu, HKH, 2012*
- *G. Redant in Mededelingen HKH, 1981, nr 2, Verdwenen bedrijven*
- *Notarisakte 31 oktober 1964, J. Vandercappellen en P. Scheerlinck*
- *Idem, 30 november 1956*
- *All-Archeo, Verslag archeologisch onderzoeksbureau*

Mè outjleg, begost in 2022

96 Doenink

Dat is natuurlijk meer dan een stulpje, eerder een stevige villa. Deze woning staan niet zomaar in een huizenrij. Een “doenink” heeft allure en getuigt van de welstand van de bewoners.

97 Blaffetier

Het woord blind kennen we amper en luik wordt meer gehoord maar wij houden het bij “blaffetier”. Maar met de vensterluiken verdwijnt ook het woord. Waar zie je nog “blaffetieren”? Alles moet automatisch te bedienen zijn en mag niet zoveel onderhoud vragen. Zelfs de rolluiken raken uit de mode. De bezitter van grote oorschelpen moet soms de spot met zijn “blaffetieren” verteren. Hij heeft dan ook “uërrèn gelèk as taluëren”.

98 Plouzjen

Dat doe je met erwten en bonen: je bevrijdt de vruchten uit hun peul. Maar “outjplouzjen” is niet zo tastbaar, dat is uitzoeken, puzzelen, ontrafelen ...

99 Mannevèl

Waar is de tijd dat je een motor moest aanzwengelen voor die wou draaien? Met een “mannevèl” kon manueel gestart worden. Machines konden toen nog een helpende hand gebruiken.

100 Pissine

Waar Franstaligen in zwemmen, wordt in Oiljtert geplast. Door de gegroeide meertaligheid wordt “pissine” nog zelden voor een plasplaats gebruikt.

101 Oebel

Een “oebel” is een buil, hoewel een buil voorbehouden blijft voor een zwellung op het hoofd. “Nen oebel” kan overal op het lichaam, op een arm, een been, zelfs op een rug. Zo’n “oebel” wordt nog pijnlijker als men zegt “A eet dor liejerek op zen oebel gat”. Dat verwijst naar een zwaar verlies, een everduidelijke nederlaag.

102 A werd kinsj

Kinderen zijn vaak symbool voor onschuld en hun schuld wordt niet aangerekend. Iemand die “kinsj werd” is ook niet meer helemaal verantwoordelijk voor zijn gedrag want hij beseft het niet meer ten volle. Tegenwoordig komt ene Alzheimer om het hoekje kijken maar wij kenden die aan-doening duidelijk al voor zijn tussenkomst.

103 Goë sloën

Het kan vertaald worden als “gade slaan” en het betekend opvolgen, in het oog houden. “Ge moetj da goë sloën” is een waarschuwing voor iets dat kan verkeerd lopen.

104 't Es verstirven

Versterven is zich iets vrijwillig ontzeggen. Kennen kinderen hedendaags nog verstervinkjes? “Verstirven” is een speciaal soort afsterven, het is kapot gaan door te weinig of niet meer gebruikt worden. Vooral bij soorten rubber komt dat nogal voor.

105 Kèljerslèk

In een vochtig seizoen zijn de slakken in hun sas. De tuinders houden er niet van want ze houden te veel van de groenten. De slijmerige grijze slak die inderdaad vaak in kelders rondkruipt is de “kèljerslèk” die al even weinig geliefd is.

106 't Es ze voër gesketen

De gelijkenis met zijn vader is opvallend. En “t zijn schone kinderen die op hun vader gelijken (van moeder wordt dat niet gezegd) maar dan wel op voorwaarde dat ze een schone vader hebben. Onze uitdrukking gaat niet enkel over het uiterlijk maar ook over het karakter en het gedrag. Alles bij elkaar heeft het weinig met de stoelgang te maken.

107 Wèr gon zien

Niet dat we iets gaan bekijken, gewoon dat we weggaan. Eigenlijk zouden we juist zeggen: “Gètj oos gezien” want nu we weggaan zien je ons niet meer. Zo’n beetje als bij verstopperje spelen: “aal wie da niet weg ès, ès gezien”.

108 A ee van a weg

Er is een vage gelijkenis met jou en dat wordt eigenaardig omschreven. Er is niets weg, de gelijkenis is er wel.

109 Ouëre gèr'n

Vergaren is verzamelen, bijeen brengen en dus ook vergaderen. Dat verzamelen doen we ook met de eieren uit het nest. Of we iets anders dan eieren “gèr'n” weet ik zo niet.

110 Ousjel

Een oud en weinig nauwkeurig weegtoestel kennen we als “een ousjel”. Het is best praktisch want het is klein, kan in de broekzak en is gemakkelijk te hanteren. Er wordt een veer ingedrukt als je wat je weegt aan de haak hangt en dan schuift een wijzer op een schaal tot 10 kilogram om het gewicht aan te duiden.

Omer

Jef Brijs Denderhoutemse pater, missionaris van Scheut

In vorige nummers van De Warande werden reeds twee Atomse paters missionarissen belicht, Pater Saeyens (nr 4, 2023) en Pater De Vriendt (nr 4, 2012 en nr 3, 2020). Hierna enkele gegevens over pater Jef Brijs, Denderhoutem

Jef (Jozef) Brijs werd geboren in Denderhoutem op 2 maart 1935 en was de oudste van zes kinderen in het gezin van Petrus Brijs en Josephine De Bolle. Hij beëindigde zijn humaniora bij de Jezuiten in Aalst in 1952. Hij deed zijn intrede bij de missionarissen van Scheut (1) en legde er zijn religieuze geloften af op 8 september 1953.

Jef was een levensgenieter en genoot van het verlengde collegeven met kwajongensgedoe en dwarsliggen, met filosofie en theologie waarvan hij rap door had dat het allemaal niet zo zeker was als het in de boeken stond. Hij vertelde dat hij van huis uit niet veel uitgesproken devotie meekreeg, ook al was zijn vader voorzitter van de kerkfabriek.

Hij werd priester gewijd op 3 augustus 1958 en vierde onder grote belangstelling zijn eremis in de parochiekerk van zijn geboortedorp. Hij voelde zich geroepen tot het missiewerk en in november 1959 vertrok hij naar het bisdom Kasay Oriëntal in Kongo.

*Het gezin Petrus Brijs ca 1950.
Zittend: Petrus, Josephine De Bolle, Elisabeth.
Staande: Greta, Jozef, Jan, Rik en Lieve.*

*Ook de buren kwamen samen op 't hof in de
Dwarsstraat om de pater 'uit te wiiven'.*

Een laatste samenkomst van de familie vóór het vertrek van de pater.

Zittend: 1-..., 2- onderpastoor De Wolf, 3- pastoor Peereboom, 4-..., 5- Edgard Van Oudenhove, 6- Maria Brijs, 7- Anna Brijs, 8- Fernand Van Oudenhove, 10-....

Staannde, links van de pater: 1- Petrus Brijs, 2- Frans Meganck, 3- Josephine De Bolle, 4- Greta Brijs, 5- Lieve Van Oudenhove, 6- Marie Paule Van Oudenhove.

Rechts van de pater herkennen wij de dames: 1- Denise Walravens, 2- Elisabeth Brijs, 3- Marleen Wambacq, 4- Marie- Antoinette Walravens, 5- Lieve Van Oudenhove, 6- Marie-Paule Van Oudenhove, 7- Darie Van Keer, 8- Magda Van Oudenhove, 9- Augusta Van Oudenhove.

Heren: 1- Rik Brijs, 2-..., 3- Jan Brijs, 4- Antoine Van Oudenhove, 5-..., 6- Jozef Van Oudenhove, 7- Wilfried De Grave, 8-...

Hij werkte als Scheutist in Kabinda in het zuid-oosten van het toenmalig Belgisch Kongo in de provincie Lomami. Heel zijn missionaire loopbaan speelde zich af in dat bisdom waar woningen, school, kerk, ziekenhuis en andere faciliteiten werden beheerd door religieuzen met het doel liefdadig-

heidsdiensten te verlenen en de religie te promoten.

Ter plaatse tufte hij van dorp tot dorp rond met zijn VW-keverken. Hij luisterde uren naar de verhalen van de ouderen en wist uit te leggen wie waar vandaan kwam, en wie, waar en waarom, chef was. Het gebeurde niet zelden dat bij discussie over lokale toestanden, Jef geraadpleegd werd. Hij sakkerde toen hij zag dat ze zo dikwijls in dezelfde valkuilen liepen en dat de geschiedenis zich steeds herhaalde.

Hij was zeer actief in het onderwijs. Hij kende alle jongens uit de laatste klassen van de scholen in het binnenland. Hij haalde ze eruit en riep ze naar de missie om daar het lager onderwijs te beëindigen.

De gestage afbraak van het onderwijs stemde hem bitter. De laatste jaren werd hij sarcastisch als het over de scholen ging.

Hij werkte achtereenvolgens in Kabinda, Tshofa, Kalonda, Basubuke en nog eens Kalonda. Hij was de kracht achter het aanleggen van twee lange dijken door de moerassen die Kyondo meteen meer dan 200 km dichter bij Kalonda brachten. Kyondo zou hij uitbouwen tot een mooie parochie.

De contacten met de diocesane priesters waren geestig. Zijn confraters hielden van Jef's provocerende discussies.

Na 30 jaar toewijding en intense activiteiten doken de eerste gezondheidsproblemen op. De bisschop stelt hem voor econoom te worden van het bisdom. Jef aanvaardde het "omdat ze het hem vroegen" en omdat hij niets kon weigeren. Na een tiental jaren belandde hij op de parochie van Saint Jacques, waar jonge Indonesische confraters aan het werk waren.

Eind 2006 kon hij het niet meer aan en met tegenzin stopte hij na 47 jaar met zijn apostolaat. Met pijn in het hart verliet hij zijn medebroeders en de dorpsbewoners van Kibonda en keerde naar zijn moederland terug.

Anderhalf jaar verbleef hij nog in Kessel-Lo. Hij overleed er op 10 augustus 2008, enkele dagen na de viering van zijn gouden priesterjubileum.

Op zijn kamer lag zijn laatste brief waarin hij schreef:

Luc Pots

- 1- De Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria, bekend als de missionarissen van Scheut (Anderlecht) is een congregatie opgericht in 1862 door de Belgische pater Theofiel Verbist. Haar werkterrein lag eerst in China en later in Afrika (Congo, Kameroen, Zambia).
- Met dank aan de familie voor info en foto's en aan archivaris P. De Rosen (archief Scheutisten, Kessel-Lo) voor aanvullende informatie o.a. een verslag, waarop de verschillende benoemingen en werkzaamheden en zijn verlofperiodes in zijn geboortedorp vermeld werden. De pater liet ook twee gevolmachtigden noteren (Jef Van Oudenhove en Albert Coppens) die ingeval van overlijden samen met de Provinciale Overste beslissingen mochten nemen.

Dag Allemaal,

Die woorden stonden dikwijls boven de zeldzame briefjes die ik naar Ma stuurde vanuit Kongo. Dat was dan in de veronderstelling dat de familie en de geïnteresseerden de nieuwtjes langs haar zouden ontvangen.

Lang geleden zegde een jaargenoot mij: "Dat gij op de brieven die gij ontvangt, niet persoonlijk antwoordt, daar zult gij nog voor branden. Ik heb toen niet geluisterd en nu dat vuur wel kort bij moet zijn, ga ik er nog een schepje op doen. De "Dag allemaal" boven dit briefje is niet alleen bestemd voor mijn familie en vrienden maar dit keer is het echt bedoeld voor allen die me zagen opgroeien en die samen met mij opgroeiden.

Ook voor allen die met mij op de schoolbanken zaten in Atom (Denderhoutem), Ninove en Aalst, zelfs voor hen die me er overuren deden doen. En dan voor allen met wie wij in 1952 onze eerste aarzelende stappen met wie wij de laatste zetten, met een stok, aan een arm, of in een rolstoel, hier in Bovenlo.

En dan vooral voor de velen die wij mochten ontmoeten gedurende de 47 mooie jaren in Kongo: confraters van alle kleur, priesters en religieuzen van het bisdom Kabinda, en dan de talrijke mensen, jong en oud, vrouwen en mannen, die ik in de honderden dorpen van Kabinda, Tshofa, Kalonda, Basubuke en nog eens Kalonda en Kyondo tegenkwam.

Aan hen allen is dit briefje gericht, Aan hen allemaal wil ik één zaak zeggen: DANK U. Dank u voor alles wat wij samen beleefden, dank voor het goede dat gij me deed, en dank voor het goede dat ik voor u mocht doen.

Dankbaar voor wat hij is geweest in Kongo en hier, melden wij u het overlijden van

Pater Jef BRIJS
Missionaris van Scheut

Geboren te Denderhoutem op 2 maart 1935
Religieuze geloften te Scheut op 8 september 1953
Priester gewijd te Scheut op 3 augustus 1958
Vertrokken naar de Kasayiprovincie, Kongo in 1959
waar hij werkte tot einde 2006.
Daarna kwam hij op rust in het missiehuis van Scheut te Kessel-Lo.
Hij overleed er op 10 augustus 2008,
enkele dagen na de viering van zijn gouden priesterjubileum.

De familie dankt u voor de blijken van deelneming.

Jef,
Waar hij niet tegen kon: domheid.
Waar hij absoluut niet tegen kon: zelfzekere domheid.
Waar hij om lachte: pretentie.
Wat hij vanzelfsprekend vond: dienst bewijzen.
Wat hij gaarne deed zonder het te willen toegeven: iets uitleggen.
Wat hij goed kon zonder het te beseffen:
de nieuwigheid van het evangelie tonen.

Hij voelde zich nergens alleen.
Hij verveelde zich nooit.
Hij genoot van een goed glas, een degelijk boek, een mooie film.
Hij was gelukkig bij mensen te kunnen zijn, vooral als het slecht ging.
Hij verdroeg geen onrechtvaardigheid.
Hij had veel begrip voor zwakte.

Waar hij van hield: van familie en confraters, van de halve wereld.
Waar hij bijzonder van hield: van kinderen en gasten met zweren.
Waar hij van droomde: van niets.

Waar hij fier op was: van de Dwarstraat te zijn.

Jef, "onze" Jef,
Dank voor je vrije manier van vrij zijn.

Haaltert WO II - Emiel Van Impe: een vergeten oorlogsslachtoffer

Emiel Van Impe, geboren op 29 oktober 1919 in Haaltert, was een jonge dorpsgenoot wiens leven werd bepaald door de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog. Als jongste zoon in een groot gezin groeide hij op in een tijd van eenvoud, maar ook van economische en politieke onrust. Zijn verhaal, getekend door krijgsgevangenschap, oorlogsdreiging en uiteindelijk een tragisch einde, staat symbool voor de vele levens die door de oorlog werden verwoest.

Een kind van Haaltert: Emiel Albert Jules Marie Joseph Van Impe werd geboren in de landelijke wijk Ekent. Hij was de jongste van acht kinderen in een hardwerkend gezin. Zijn vader, Pieter, was landarbeider en zijn moeder, Maria Cesarina Van Hoorebeke, zorgde voor het huishouden. Emiel groeide op in een gemeenschap waar eenvoud en onderlinge solidariteit centraal stonden. Als jongen bracht hij zijn dagen door op de gemeenteschool aan de Hoogstraat en speelde hij vaak met zijn broers en vrienden.

Zijn jeugd was niet zonder uitdagingen. Een anekdote uit zijn vroege jaren vertelt hoe Emiel zich ooit in een wasmand verstopte en daar in slaap viel, wat leidde tot een lange, paniekerige zoektocht van zijn familie. Als jongste zoon zag hij zijn oudere broers één voor één vertrekken om hun eigen leven op te bouwen, wat hem vaak het gevoel gaf alleen achter te blijven. Dit versterkte waarschijnlijk zijn band met zijn ouders en de gemeenschap in Ekent.

Zijn legertijd: In 1939, toen Europa op de rand van oorlog stond, werd Emiel opgeroepen voor militaire dienst. Hij werd ingedeeld bij de spoorwegtroepen van het Belgische leger, die een cruciale rol speelden in het onderhoud en de sabotage van transportinfrastructuur. Zijn eenheid was gestationeerd in de Kapitein-Commandant Bauwin-kazerne in Hoogboom nabij Antwerpen, waar zij een eigen spoorwerk gebruikten voor trainingen.

Tijdens de Duitse invasie van België op 10 mei 1940 werkte Emiels eenheid aan het vernietigen van spoorbruggen en lijnen om de Duitse opmars te vertragen. Het Belgische leger hield stand tot de capitulatie op 28 mei 1940. Emiel werd samen met andere soldaten gevangengenomen in de gemeente Lo-Reninge. Hij werd uiteindelijk naar Duitsland gestuurd, waar hij terecht kwam in Stalag XI-B, een krijgsgevangenenkamp in Altengrabow.

Gevangenschap in Duitsland: Stalag XI-B was één van de grootste krijgsgevangenenkampen in Duitsland. Het kamp, oorspronkelijk gebouwd als paardenstal, bood weinig com-

fort en was overvol. De gevangenen sliepen op papieren matrassen in stallen die voorheen voor dieren waren bedoeld. Elke gevangene had nauwelijks een halve meter ligruimte, en de sanitaire voorzieningen waren minimaal.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25	
Eilt. v. Stalag XI B Fallingbosten	
Personalkarte I: Personelle Angaben XI B	
Kriegsgefangenen-Stammlager: Altengrabow 58318	
Rang: Altengrabow	
Nr. 74102	
Name: IMPE VAN	
Vorname: Emiel	
Geburtsort und -zeit: Zyffelieg Haaltert	
Religion: K	
Vorname des Vaters: Peter	
Familienname der Mutter: Van Hoorebeke	
Staatsangehörigkeit: Belg. V.	
Dienstgrad: Unteroffizier	
Truppenteil: Spoorwegen Komp. n:o.	
Zivildienst: Steinbauwesen Berufs-Gr.	
Matrikel Nr. (Zimmernummer des Heimatsortes): 181/22402	
Oefangennahme (Ort und Datum): Loos 28/10/40	
Ob gefand, krank, verwundet eingeliefert: ja	
Vichtbild	
Nähere Personalschreibung	
Besondere Bemerkungen: 205	
Name und Höchstgrad der im Inmarschstandenen Personen in der Kommande	
Brucke	
Emiel Van Impe	
Ekent 62	
Haaltert (OV)	
Bezeichnet	

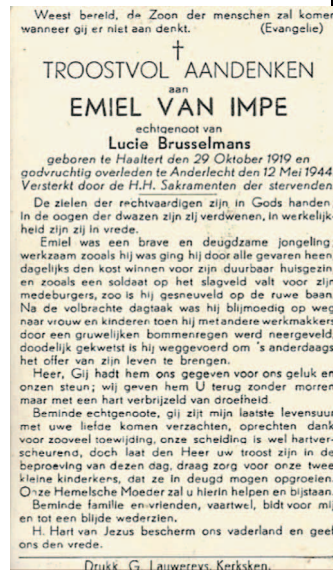
Het kamp huisvestte duizenden gevangenen, waaronder Belgen, Fransen en later ook Sovjet- en Canadese krijgsgevangenen. Emiel werd ingezet in een Arbeitskommando, waar hij moest werken onder zware omstandigheden, vaak zonder voldoende voeding of rust. De gevangenen moesten fysieke arbeid verrichten, zoals het bouwen van wegen of werken op boerderijen, terwijl ze leden onder kou, honger en de constante dreiging van mishandeling door de bewakers.

Emiels verblijf in Stalag XI-B had een blijvende impact op zijn gezondheid en geestelijke toestand. Toen hij in januari 1941 werd vrijgelaten, keerde hij terug naar Haaltert als een getekend man, maar hij probeerde zijn leven opnieuw op te bouwen.

Een tragisch einde : Na zijn terugkeer in Haaltert trouwde Emiel in 1942 met Lucie Brusselman, met wie hij een gezin stichtte. Om zijn gezin te onderhouden, werkte hij als steenkapper bij V. Vercrucy in Evere. Ondanks de oorlogsdreiging en de schaarste probeerde hij een normaal leven te leiden. Maar de oorlog liet hem niet met rust.

Op 11 mei 1944, terwijl de geallieerden intensieve bombardementen uitvoerden op transport- en logistieke knooppunten, nam Emiel na zijn werkdag de trein van station Klein Eiland in Brussel naar Haaltert. Het station werd plotseling

het doelwit van een geallieerd bombardement, bedoeld om Duitse transportlijnen te vernietigen.

Tijdens het bombardement verliet Emiel de trein, vermoedelijk om dekking te zoeken, maar hij werd getroffen door een bomschep. Omstanders probeerden hem te helpen, en hij werd zwaargewond naar het stedelijk ziekenhuis van Anderlecht gebracht. Volgens getuigen, waaronder een dorpsgenoot uit Haaltert, was Emiel ernstig gewond en had hij een nierscheuring. Ondanks alle inspanningen van de artsen overleed Emiel de volgende dag, op 12 mei 1944, aan zijn verwondingen.

Het bombardement eiste het leven van 276 mensen, waaronder vele burgers die niets met de oorlog te maken hadden. Emiels dood bracht diepe rouw in Haaltert, waar zijn jonge vrouw en hun kinderen achterbleven.

Slot: Het leven van Emiel Van Impe eindigde abrupt, als een slachtoffer van oorlogsomstandigheden waar hij geen controle over had. Zijn verhaal is een getuigenis van de harde realiteit waarmee gewone burgers tijdens de Tweede Wereldoorlog werden geconfronteerd. Emiel was een echtgenoot, vader en vriend, wiens herinnering ons eraan herinnert dat de menselijke tol van oorlog verder reikt dan de frontlijnen. Zijn leven en dood verdienen het om niet vergeten te worden, als een symbool van veerkracht en onschuld in een tijd van onvoorstelbare wreedheid.

Vertel ons uw verhaal*

we komen luisteren en vertellen

het hier verder!

***Verhaal:**

- van voeger van horen zeggen
- dat verteld wordt in de familie
- belevenis van een grootouder of nonkel
- anekdote ooit gebeurd in woonomgeving
- spoken, verschijning
- een fabel verteld aan de kinderen
- met een afbeelding nog beter
- enz...

Geert Boelaert

28
02
25

DIALECTQUIZ

- 1 Liesbeth Van den Stock
- 2 Roos De Schutter
- 3 Cathy Vijverman
- 4 Etienne Van den Stock
- 5 Krista De Neve
- 6 De Neve Ann
- 7 Chris Van Hoorebeeck
- 8 De Doncker Bart
- 9 Danny Scheerlinck
- 10 Joris Redant

DAVIDSFONDS
HEEMKUNDIGE VZW
KRING HAALERT

Foto's: Johan Van den Steen - Montage: Staf Versavel.

DE WARBANDE

Denderhoutem - Haaltert - Heldergerem - Kerksken - Terjoden - Denderhoutem - Haaltert

Een duif als erfgoed

Een trotse duivenmelker poseert met zijn kampioensduif, die hij voorzichtig in zijn handen houdt. De duif heeft een krachtige en elegante houding, perfect voor de kleine halve fond. Naast hem staat zijn dochtertje, een lief en vrolijk kind, met een terracotta schaal in haar handjes. In de schaal ligt een jong duifje, nog zacht en pluizig, symbool voor de toekomst van de duiven-sport. De achtergrond is ook eenvoudig om de aandacht op de kampioensduif te vestigen.

Foto: Studio R. De Cock

*Wie zijn de vader en zijn dochtertje op deze mooie herinnering?
Laat het ons weten!*

